RIZA ÖZDEMİR

Dramalı Rıza
Teşkilatın Son Fedaisi

Tilki Kitap

tilki
Kitap
yayınevi

Dramalı Rıza
Teşkilatın Son Fedaisi
Rıza Özdemir

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilki@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: Gizem Eroğlu
Sayfa Tasarım: Seda Taşçı
Kapak Tasarım: Merve Ökten

1.Basım, İstanbul, Şubat 2026
ISBN: 978-625-8579-32-1
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

DRAMALI RIZA
TEŞKİLATIN SON FEDAİSİ

RIZA ÖZDEMİR

BÖLÜM 1:
PAYİTAHTIN SON ŞAFAĞI
(İstanbul, Haziran 1920)

Şehrin İkiye Bölünmüş Ruhu: Bir Kimlik Buhranı

İstanbul, bin yıllık tarihinin en uzun ve en zifiri karanlığına uyanıyordu. 1920 yılının haziran güneşi, Boğaz'ın sularına vurduğunda parlayan şey artık yakutlar değil, İngiliz zırhlılarının gri ve soğuk çeliğiydi. Şehir, haysiyetiyle hayatta kalma arzusu arasında can çekişen bir dev gibiydi. Galata Köprüsü, bir milletin ikiye bölünmüş vicdanının sırat köprüsüydü. Bu köprüyü yöneten iki tarafta da yer almış sarayların, konakların ve zenginliğin emredici gücü ne saray ne de onun hükûmeti idi. O emredici güç Çanakkale'de hezimete uğramış, buna rağmen galip sayılmış ve namluları İstanbul halkına ve Anadolu'ya yönelik gri soğuk çelik olan savaş gemilerinin sahipleri İngiliz emperyalizmi ve onun ittifaklarıydı.

Pera tarafında, Beyoğlu'nun o süslü binalarının gölgesinde işgal subayları; parlatılmış çizmeleri, şık üniformaları ve istilacı kahkahalarıyla Orient Express'ten süzülen bir debdebeli ve

şatafatlı yaşam içinde yüzüyorlardı. Yalnızca onlar değil saray çevresi, Galata bankerleri ve onların yerli iş birlikçileri de istilacıların kahkahalarına neşeyle katılıp el çırpıyorlardı. Orada ışık, şampanya vardı ve yoksulluktan oralara düşmüş gencecik kızlar ama o ışık, yağmalanan bir imparatorluğun mirasıyla beslenen bir yangının parıltısıydı. İşgalci subayların kadeh kaldırdığı her saniye, aslında bir medeniyetin tasfiyesi kutlanıyordu. Tıpkı bugünün dünyasında "modernleşme" kılıfı altında kimliğini kaybeden toplumlar gibi o günün Pera'sı da celladına hayran bir kitleyi bağrında besliyordu.

Köprünün diğer ucunda, Eminönü ve Sirkeci'nin rutubetli sokaklarında ise sessiz bir cinnet kol geziyordu. Süpürge tohumu ve mısır koçanı karıştırılmış simsiyah ekmeklerin önünde saatlerce bekleyen babalar, çocuklarının açlıktan feri sönmüş gözlerine bakamamanın ağırlığıyla başlarını yere eğiyorlardı. İstanbul, kendi içinde iki farklı zamana bölünmüştü; bir yanda işgalin lüksü, diğer yanda vatanın sızısı. Açlık, hastalık, arsızlık bu yakanın vazgeçilmez bir uzvu olmuş saray ve çevresi ile tarikatlar bu uzvun büyümesi için ellerinden gelen her yola başvuruyorlardı.

Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı'nın ardından şehre sığınan muhacirlerin (Balkan göçmenleri) yaşadığı fakir semtlerdeki hayat, tam anlamıyla bir hayatta kalma mücadelesiydi.

Balkanlar'dan gelen yüz binlerce göçmen, İstanbul'un fiziksel kapasitesini aşmıştı. Şehrin yerleşik düzeni bu nüfusu kaldıramadığı için göçmenler şu alanlarda yaşıyordu:

Camiler ve külliyeler, Sultanahmet, Ayasofya ve Fatih gibi büyük camilerin avluları ve içleri aileler arasında iplerle çekilen perdelerle bölünmüştü. Bir camide yüzlerce aile aynı anda barınıyordu.

Barakalar ve "Teneke Mahalleleri" Özellikle Kumkapı, Yedikule ve Zeytinburnu civarında, savaşın yıkıntıları üzerine veya boş arazilere teneke kutular, tahta parçaları ve çuvallardan derme çatma barakalar kurulmuştu.

Sur Dipleri, Bizans surlarının içindeki oyuklar ve bitişiğindeki boşluklar evsiz muhacirlerin sığınağı hâline gelmişti.

İşgal altındaki İstanbul'da ekonomi çökmüş, karaborsacılık zirve yapmıştı. Balkan göçmenleri için durum daha da vahimdi:

Temel gıdaya ulaşmak imkânsızdı. Göçmen mahallelerinde "süpürge tohumu" karıştırılmış ekmekler dahi lüks sayılıyordu.

Temiz su eksikliği ve aşırı kalabalık nedeniyle kolera, tifüs ve İspanyol nezlesi bu mahalleleri kasıp kavuruyordu. Ölümler o kadar fazlaydı ki cenazelerin kaldırılması bazen günler sürüyordu.

Kimliksizlik ve dışlanmışlık almış başını yürümüştü. Göçmenler sadece işgalci güçlerin baskısıyla değil, bazen "şehre yük oldukları" düşüncesiyle yerel halkın bir kısmının mesafeli tutumuyla da karşılaşıyordu.

Fakir semtlerde hayat, işgalci askerlerin devriyeleri ve yerli çetelerin baskısı altında geçiyordu.Osmanlı polisi ve jandarmasının yetkileri işgal kuvvetlerince kısıtlanmıştı. Göçmen mahallelerinde hırsızlık ve gasp olayları çok yaygındı. Savaşın getirdiği yoksulluk, pek çok aileyi parçalamıştı. "Kimsesizler" ordusu hâline gelen sokak çocukları bu mahallelerin en hüzünlü manzarasıydı.

İlginç bir tezat olarak, bu en yoksul mahalleler Anadolu'ya silah kaçıran gizli cemiyetlerin (Mim Mim Grubu gibi) en güvenli sığınaklarıydı. İşgal askerleri bu dar ve karmaşık sokaklara girmeye çekiniyordu.

Saray'ın Koridorlarındaki Küf Kokulu Diplomasi

Yıldız Sarayı ve Babıali'nin mermer salonlarında ise hava, halkın soluduğu o barut ve ekmek kokusundan çok farklıydı. Sadrazam Damat Ferit Paşa, İngiliz Yüksek Komiserliği'nden gelen mühürlü zarfları açarken elleri vatanın bekası için değil, kendi ikbalinin bekası için titriyordu. Saray, halkın "Millî Mücadele" çığlıklarını "şaki isyanı" olarak yaftalıyor; Şeyhülislam'ın fetvalarıyla Anadolu'da yanan özgürlük ateşine su değil, gaz döküyordu.

İngiliz subayları, sarayın kristal avizeleri altında kahvelerini yudumlarken sadece bir şehri değil, bir milletin hafızasını da tasfiye ediyorlardı. Damat Ferit için kurtuluş, celladın merhametine sığınmaktı. Bu sadece geçmişin bir tablosu değil; bugün de egemen güçlerin masasında pay edilmeyi bekleyen coğrafyaların makus talihinin bir provasıydı. Devlet, kendi çocuklarını kurda kuşa yem eden, hırsıza kapıyı bizzat anahtarla açan bir üvey babaya dönüşmüştü.

Dramalı Rıza: Bir Evlatlık Öfkesinin Anatomisi

Dramalı Rıza, Sirkeci'deki kuytu bir kahvehanede, tütün dumanının gri bir kefen gibi çöktüğü köşede otururken ruhundaki o devasa boşluğun sızısını hissediyordu. O; devletini bir baba, vatanını bir ana bilmişti. Trablus'un yakıcı kumları ciğerlerini, Balkanlar'ın bitmek bilmeyen acısı ruhunu yakmıştı ama İstanbul'un bu "teslimiyet kokusu" hepsinden beterdi.

Teşkilat-ı Mahsusa'daki üstleri ona "Bekle Rıza, strateji zaman ister." diyordu. Ama Rıza için strateji, Galata Köprüsü'nde bir İngiliz neferinin yaşlı bir İstanbul beyefendisinin fesini yere atıp çiğnediği an bitmişti. Bu suikast girişimi soğuk bir politik

Dramalı Rıza
Teşkilatın Son Fedaisi

Dramalı Rıza neredeyse her sokağı parsel parsel işgal edilmiş, hükûmet eliyle düşmana teslim edilmiş vatanın kurtuluşu için kendini ateşe atan onlarca kahramandan yalnızca bir tanesi...

Vatan ve hürriyet aşkı uğrunda kahramanlaşan Dramalı Rıza bu yolda nelerden vazgeçecek?

"Eğer vatanı sevmek suçsa hükmünüzü açıklayın. Zira benim asıl mahkemem tarih huzurunda kurulacaktır."

tilkikitap.com

KDV muafiyeti uygulanmıştır.

ISBN: 978-625-8579-32-1